

Analyzing the Effective Factors of and Barriers to Benefactors' Participation in the Construction and Equipment of Public Libraries: A Qualitative Study

Mahsa Naghizadeh Dehkharghani

MSc in KIS, Iran Public Libraries Foundation, Tabriz, East Azerbaijan, Iran. E-mail: Nagizademahsa@gmail.com

Leila Khalili

Associate Prof., Department of KIS, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran. E-mail: l.khalili@azaruniv.ac.ir

Behboud Yarigholi

Associate Prof., Department of Educational Sciences, Azarbaijan Shahid Madani University, Tabriz, Iran. E-mail: Behboud.yarigholi@yahoo.com

Abstract

Objective: The purpose of this research was to analyze the factors and barriers affecting benefactors' participation in the construction and equipment of public libraries in East Azerbaijan province.

Method: The present applied research was carried out with a qualitative approach and conventional qualitative content analysis method. The participants of the study included all the benefactors partaking in the construction and equipment of public libraries in East Azerbaijan province who had two conditions; participation within the years 1389 to 1400 and participation valued more than one hundred million Rials. The samples were purposefully selected for a semi-structured interview. The interview was conducted up to the theoretical saturation stage and a total of eleven benefactors were interviewed. In order to validate the findings, criteria such as credibility, transferability, dependability and confirmability were used. The findings were analyzed using conventional qualitative content analysis methods.

Findings: Based on analyzing interview transcripts, 88 semantic codes, 20 sub-categories (regulations and statutes, activation of the Association of Library Benefactors, advertising, training and veneration, organizational support for employees, the ability to communicate with government officials, the skills of attracting benefactors, the skills of retaining benefactors, the function of country laws, the function of governance, benefactors' cultural contexts, benefactors' economic and social contexts, cultural beliefs, personality beliefs, religious and moral beliefs, bureaucratic obstacles, financial obstacles, lack of proper management, inefficient culture-making, governance shortcomings, and the shortcomings of the country's laws), seven general categories (the role of public libraries foundation in the motivation of benefactors, the role of library officials in the motivation of benefactors, the effect of governance and laws in the motivation of benefactors, impact of cultural, economic and social contexts on the motivation of benefactors, personal beliefs of benefactors, shortcomings of the public libraries foundation in the motivation of benefactors and shortcomings of governance and laws in the motivation of benefactors) and two main components (motivational factors in attracting benefactors and barriers to attracting benefactors) were identified. Based on the emphasis of the participating benefactors, it can be concluded that among the effective factors in benefactors' participation in the construction and equipment of public libraries, the cultural, economic and social context as well as personal beliefs were the most two important motivational factors. Also, according to participating benefactors, the most important obstacle to non-participation of benefactors in the construction and equipment of the library was the lack of sufficient enlightenment for the necessity of the library, which indicates a weakness in culture building.

Originality/value: In order to expand library benefactors' participation, it is necessary that the Institution of Public Libraries (as the guardian of the expansion of public libraries) should pay special attention to the effective motivational factors in this participation and the obstacles in this path. The present study adopted a qualitative approach to identify the factors affecting the benefactors' participation in the construction and equipment of public libraries from the viewpoint of participating benefactors. The findings of this research can provide the managers and experts of the Institution of Public Libraries with more accurate information and perspective for more precise planning and removing obstacles and shortcomings in this field. It can also provide a basis for conducting future research in this field and expanding its theoretical foundations.

Keywords: Public Libraries, Library Benefactors, East Azerbaijan (Iran), Qualitative Research

Conflicts of Interest: None

Funding: None

Citation: Naghizadeh Dehkharghani, M., Khalili, L., & Yarigholi, B. (2024). Analyzing the Effective Factors of and Barriers to Benefactors' Participation in the Construction and Equipment of Public Libraries: A Qualitative Study. *Research on Information Science and Public Libraries*, 30(1), 100-114.

Received 14 June 2023; **Received in revised form** 3 September 2023

Accepted 16 September 2023; **Published online** 29 March 2024

Article Type: Research Article

© The author(s)

Publisher: Iran Public Libraries Foundation

<http://dx.doi.org/10.61186/publij.30.1.100>

واکاوای عوامل و موانع مؤثر بر مشارکت خیرین در ساخت و تجهیز کتابخانه‌های عمومی: یک مطالعه کیفی

مهسا نقی‌زاده دهخوارقانی

کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی، نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، تبریز، آذربایجان شرقی، ایران. [رایانامه: Nagizademahsa@gmail.com](mailto:Nagizademahsa@gmail.com)

لیلا خلیلی

دانشیار، گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران. [رایانامه: Leylakhalili@gmail.com](mailto:Leylakhalili@gmail.com)

بهبود یاری‌قلی

دانشیار، گروه علوم تربیتی، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان، تبریز، ایران. [رایانامه: Behboud.yarigholi@yahoo.com](mailto:Behboud.yarigholi@yahoo.com)

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر واکاوای عوامل و موانع مؤثر بر مشارکت خیرین در ساخت و تجهیز کتابخانه‌های عمومی استان آذربایجان شرقی است.

روش: پژوهش کاربردی حاضر با رویکرد کیفی و به روش تحلیل محتوای کیفی از نوع عرفی انجام شد. مشارکت کنندگان پژوهش شامل تمامی خیرین مشارکت کننده در ساخت و تجهیز کتابخانه‌های عمومی استان آذربایجان شرقی بودند که دو شرط، مشارکت در عرض سال‌های ۱۳۸۹ تا ۱۴۰۰ و مشارکت با ارزش بالای صد میلیون ریال را داشتند. نمونه‌ها به صورت هدفمند برای مصاحبه نیمه‌ساختاریافته انتخاب شدند. مصاحبه تا مرحله اشباع نظری ادامه یافت و در مجموع، با یازده نفر از خیرین مصاحبه انجام شد. به منظور اعتبارسنجی یافته‌های به دست آمده از معیارهای اعتبارپذیری، انتقال‌پذیری، اعتمادپذیری و تأییدپذیری استفاده شد.

یافته‌ها: با تجزیه و تحلیل مصاحبه‌ها، هفت مقوله کلی (عملکرد نهاد کتابخانه‌ها در انگیزش خیرین، عملکرد مسئولان کتابخانه در انگیزش خیرین، عملکرد حاکمیت و قوانین در انگیزش خیرین، تأثیر زمینه فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی بر انگیزش خیرین، باورهای شخصی خیرین، کاستی‌های نهاد کتابخانه‌های عمومی در انگیزش خیرین و کاستی‌های حاکمیت و قوانین در انگیزش خیرین) و دو مؤلفه اصلی (عوامل انگیزشی در جذب خیرین و موانع جذب خیرین) شناسایی شد. با توجه به تأکید خیرین مشارکت کننده می‌توان نتیجه گرفت که از بین عوامل مؤثر بر مشارکت خیرین استان آذربایجان شرقی در ساخت و تجهیز کتابخانه‌های عمومی، دو عامل تأثیر زمینه فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی و همچنین باورهای شخصی، مهم‌ترین عوامل انگیزشی بودند. همچنین از نظر خیرین مشارکت کننده، مهم‌ترین مانع مشارکت نکردن خیرین در ساخت و تجهیز کتابخانه، نبود روشننگری کافی برای ضرورت نیاز به کتابخانه بود که حاکی از ضعف در فرهنگ‌سازی است.

اصالت و ارزش: به منظور گسترش مشارکت خیرین کتابخانه‌ساز، ضروری است که عوامل انگیزشی مؤثر در مشارکت خیرین کتابخانه‌ساز و موانع موجود در این مسیر مورد توجه ویژه نهاد کتابخانه‌های عمومی (به عنوان متولی گسترش کتابخانه‌های عمومی) قرار گیرد. مطالعه حاضر با رویکرد کیفی عوامل و موانع مؤثر بر مشارکت خیرین در ساخت و تجهیز کتابخانه‌های عمومی را از دیدگاه خیرین استان آذربایجان شرقی شناسایی کرد. یافته‌های این پژوهش می‌تواند اطلاعات و افق دقیق تری را پیش روی مدیران و کارشناسان نهاد کتابخانه‌های عمومی جهت برنامه‌ریزی دقیق‌تر در رفع موانع و کاستی‌های این حوزه قرار دهد و همچنین مبنایی برای انجام پژوهش‌های آتی در این حوزه و بسط مبنای نظری آن است.

کلیدواژه‌ها: کتابخانه‌های عمومی، خیرین کتابخانه، آذربایجان شرقی، روش کیفی

استناد: نقی‌زاده دهخوارقانی، مهسا؛ خلیلی، لیلا؛ و یاری‌قلی، بهبود (۱۴۰۳). واکاوای عوامل و موانع مؤثر بر مشارکت خیرین در ساخت و تجهیز کتابخانه‌های عمومی: یک مطالعه کیفی. تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی، ۱۳۰(۱)، ۱۱۴-۱۰۰.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۲۴؛ تاریخ بازنگری: ۱۴۰۲/۰۶/۱۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۶/۲۵؛ تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۰۱/۱۰

نوع مقاله: علمی پژوهشی

ناشر: نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور

© نویسندگان

مقدمه

در دهه‌های پایانی قرن بیستم و به دنبال ناکامی برنامه‌های توسعه در جوامع مختلف، صاحب‌نظران علت آن را بی‌توجهی به نظام توسعه فرهنگی دانستند (عبدی و کاوسی، ۱۳۹۳). توسعه فرهنگی بر توسعه جامعه در همه ابعاد تأثیر دارد (هاشم‌زاده، دهقانی‌راینی و نوکاریزی، ۱۳۹۴) و خرده‌فرهنگ‌های نامناسب توسعه‌ای را کنار می‌گذارد (عبدی و کاوسی، ۱۳۹۳)؛ به‌گونه‌ای که در جوامع پیشرفته سال‌هاست به ارتقای سطح دانش و آگاهی عموم مردم، به‌عنوان نیروی محرکه پیشرفت تأکید می‌شود. یکی از نمودهای فرهنگی کتابخانه‌های عمومی هستند که ایفاگر نقش اساسی در پیشرفت یک ملت، حصول جامعه‌ای با شهروندانی آگاه (هاشم‌زاده، دهقانی‌راینی و نوکاریزی، ۱۳۹۴) و افزایش سطح فرهنگ جامعه هستند.

برای رسیدن به کتابخانه‌هایی همگام با رشد جامعه، کتابخانه‌ها همانند دیگر حوزه‌های خدماتی، علاوه بر حمایت‌های دولت باید از کمک و مشارکت‌های مردم خیر نیز استفاده کنند (منصوری و سلیمیان‌ریزی، ۱۳۹۸). در ایران، به موجب قانون تأسیس و نحوه اداره کتابخانه‌های عمومی کشور مصوب ۸۲/۱۲/۱۷ مجلس شورای اسلامی، پنج منبع مالی با هدف تأمین هزینه‌های اداره کتابخانه‌های عمومی و دبیرخانه‌های انجمن در نظر گرفته شده است. این منابع عبارت‌اند از «تخصیص نیم درصد از کل درآمد شهرداری‌ها در هر شهر به کتابخانه‌های عمومی، کمک‌های اهدایی از طرف مردم، سازمان‌ها، نهادها و موقوفات» (نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، ۱۳۹۲، ص ۱). این قانون بیانگر آن است که حمایت مالی دولت به تنهایی برای اداره کتابخانه‌ها کافی نیست و کتابخانه‌ها باید از مشارکت‌های مردمی و کمک‌های خیرین در پیشبرد اهداف و رسالت خویش استفاده کنند (رشیدآبادی، علیمی و نصیری‌افراپی، ۱۳۹۷).

به نظر می‌رسد مسئله توسعه کتابخانه‌های عمومی کشور با بهره‌مندی از مشارکت‌های خیرین در مقایسه با حوزه‌هایی نظیر سلامت، آموزش و پرورش و غیره، از نظر پژوهشی کمتر مورد توجه قرار گرفته است. به عنوان مثال، در حوزه خیرین مدرسه‌ساز می‌توان به پژوهش‌های (متین، ۱۳۹۰؛ شعبانی، ۱۳۹۳؛ دلاور و همکاران، ۱۳۹۵؛ رشیدآبادی و همکاران، ۱۳۹۷ و ...) و مراکز سلامت (ناییجی و غلامی، ۱۳۹۵؛ آقابابا، ۱۳۹۷؛ مصدق‌راد و احتشامی، ۱۳۹۹؛ اسدی‌جنتی و همکاران، ۱۳۹۹ و ...)، در حوزه توسعه ورزش (کریمی و همکاران، ۱۴۰۱؛ یعقوبی و فرقانی‌اوزرودی، ۱۴۰۰ و ...) اشاره کرد؛ در حالی که پژوهش‌های مربوط به خیرین کتابخانه‌ساز محدود به مطالعات شهر یاری (۱۳۹۴)، پیمانخواه و همکاران (۱۳۹۶)، خندان و سالاری (۱۳۹۶)، منصوری و سلیمیان‌ریزی (۱۳۹۸)، کوهی‌رستمی و همکاران (۱۴۰۰) و کوهی‌رستمی و همکاران^۱ (۲۰۲۲) و محدود به برخی استان‌ها بوده است. لذا ساماندهی خیرین کتابخانه‌های عمومی در کشور نیازمند مطالعات گسترده‌تری در زمینه ایجاد انگیزه، جذب، شناخت و رفع موانع و حرکت در راستای حفظ وفاداری خیرین و تداوم همکاری آن‌هاست.

بررسی نتایج پژوهش‌های پیشین در زمینه مشارکت خیرین کتابخانه در داخل و خارج از کشور، در سازمان‌های مختلف بخصوص نهاد کتابخانه‌های عمومی، نشانگر این است که برخی از این پژوهش‌ها (شهریاری، ۱۳۹۴؛ ناییجی و غلامی، ۱۳۹۵؛ پیمانخواه و همکاران، ۱۳۹۶؛ منصوری و سلیمیان‌ریزی، ۱۳۹۸)، مهم‌ترین انگیزه‌ی خیرین را خدمت به مردم، گسترش علم و دانش در جامعه، انگیزه الهی، گسترش فرهنگ کتاب‌خوانی و کمک به افزایش فرهنگ جامعه و شهر خود، زنده نگه‌داشتن نام و یاد یکی از اعضای خانواده، ادای نذر، خصوصیات فردی و شخصیتی، و آگاهی بخشی به جامعه دانسته‌اند.

همچنین برخی پژوهش‌ها (شهریاری، ۱۳۹۴؛ خندان و سالاری، ۱۳۹۶؛ پیمانخواه و همکاران، ۱۳۹۶؛ بریور^۲، ۱۹۶۱؛ کرامپتن^۳، ۲۰۱۶؛ شویرتلیج^۴، ۲۰۱۶؛ موتوار^۵، ۲۰۱۸) راهکارهای مؤثر جلب مشارکت‌های خیرین را مواردی مانند آگاهی مسئولان کتابخانه‌ها از قوانین موجود در زمینه کاهش مالیات بر درآمد خیرین و تهیه بروشورهایی در این زمینه، برگزاری دوره‌های آموزشی برای کتابداران و مسئولان کتابخانه‌ها، استفاده از

1. Koochi Rostami et al.
2. Brewer
3. Crumpton
4. Schwirtich
5. Motowar

چهره‌های سرشناس برای تبلیغ مشارکت‌های مردمی، ایجاد اعتماد در خیرین، استفاده از تجربیات سازمان‌های موفق در جذب خیرین، و شناخت انتظارات خیرین ذکر کرده‌اند. کوهی‌رستمی و همکاران (۱۴۰۰) موانع مؤثر در جذب مشارکت‌های مردمی را موانع ساختاری، زمینه‌ای و رفتاری ذکر کرده‌اند. در پژوهشی دیگر، کوهی‌رستمی، محمدزاده و عصاره (۲۰۲۲) عوامل اثرگذار در مشارکت مردمی از نظر خیرین را عوامل فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی و ساختاری دانسته‌اند.

پژوهش‌های پیشین (اشمان^۱، ۲۰۰۲؛ محمود^۲، حمید و حیدر، ۲۰۰۵؛ متین، ۱۳۹۰؛ شهریاری، ۱۳۹۴؛ پیمانخواه و همکاران، ۱۳۹۶؛ منصوری و سلیمیان‌ریزی، ۱۳۹۸) با مطرح کردن مواردی مانند نبود برنامه منظم، کمبود کارکنان، اعتقاد کارکنان به عدم تأثیرگذاری، ناهماهنگی در تلاش‌های موجود، شرایط اقتصادی محلی، کمبود وقت یا دانش مسئولان، نبود بسترهای تبلیغی برای آگاهی‌بخشی به مردم در زمینه نیازهای کتابخانه‌ها و مسئولان در رابطه با آثار و مزایای دریافت مشارکت‌های خیرین، عدم فرهنگ‌الگوسازی خیرین، وضعیت اقتصادی و تورم در جامعه، پشت‌گرمی مردم به اعتبارات دولتی، بروکراسی اداری، ضعف در فرهنگ‌سازی، نبود برنامه‌ریزی منظم و تشکیلاتی، تشریفات وقت‌گیر، عدم تمرکز مدیریت و تصمیم‌گیری یکپارچه در حوزه کتابخانه‌ها، اخذ مجوزهای مختلف برای هر کار، به شناسایی و معرفی موانع مؤثر در زمینه جذب مشارکت‌های خیرین پرداخته‌اند. در خصوص حفظ وفاداری خیرین نسبت به سازمان مشارکت‌جو نیز در پژوهش‌های پیشین (بریور، ۱۹۶۱؛ لورنزن^۳، ۲۰۱۰؛ موتوار، ۲۰۱۸؛ شفیعی نیکابادی و رضویان، ۱۳۹۶؛ خندان و سالاری، ۱۳۹۶) به عواملی مانند ابراز تشکر و ادای احترام مسئولان کتابخانه‌ها به خیرین، برپایی نمایشگاه‌ها و جشن‌های مختلف برای نمایش هدایای اهدایی خیرین، انتشار فهرستی از خیرین و هدایا، طراحی کتابچه‌های تقدیر، عملکرد دقیق مسئولان کتابخانه در تقویت و حفظ علاقه اولیه خیرین از مشارکت، اعتماد خیر به سازمان مشارکت‌جو، ارتباط خیر با انجمن خیرین کتابخانه‌ساز، ایجاد ساختاری برای ارتباط منظم و پیاپی با خیرین، و تحلیل انگیزه‌های خیرین و تجلیل بر اساس آن اشاره کرد. گانت^۴ (۲۰۰۷) نیز به اهمیت انجمن خیرین کتابخانه عمومی تأکید می‌کند.

کرنوچان^۵ (۲۰۱۶)، بارتلت^۶ (۲۰۱۸) و موتوار (۲۰۱۸) به نقش مسئولان کتابخانه‌ها تأکید داشتند و پیشنهادهایی مانند استفاده از تجارب افراد باتجربه به عنوان مشاور، ایجاد گروهی از دوستان کتابخانه، مشخص کردن اولویت‌ها و نیازهای کتابخانه، ارتباط چهره‌به‌چهره با خیرین، و درخواست تجدیدنظر در پایان سال مالی برای گسترش عملکرد مطلوب مسئولان در رابطه با جلب مشارکت‌های خیرین را ارائه نمودند. همچنین در برخی پژوهش‌های پیشین (گارچینسکی^۷، ۲۰۱۶؛ موتوار، ۲۰۱۸؛ بتی و مک دونل^۸، ۲۰۲۰؛ پیمانخواه و همکاران، ۱۳۹۶) استفاده از اینترنت و طراحی پلتفرم‌هایی برای بهره‌مندی از روش تأمین مالی جمعی در زمینه جذب مشارکت‌های خیرین ذکر شده است.

مرور پیشینه پژوهش حاکی از تعداد محدود پژوهش‌های انجام‌شده و وجود شکاف مطالعاتی در حوزه خیرین کتابخانه‌ها در سطح کشور و به‌ویژه در استان آذربایجان شرقی بود؛ به نحوی که علی‌رغم جستجوی مکرر، منبعی در این خصوص یافت نشد؛ لذا انجام پژوهش در این زمینه ضروری به نظر می‌رسد. هدف پژوهش حاضر واکاوی عوامل و موانع مؤثر بر مشارکت خیرین در ساخت و تجهیز کتابخانه‌های عمومی استان آذربایجان شرقی است. به نظر می‌رسد، پژوهش حاضر جزو اولین پژوهش‌هایی باشد که با رویکرد کیفی به مطالعه مشارکت خیرین در ساخت و تجهیز کتابخانه‌های عمومی این استان می‌پردازد. به منظور تحقق هدف پژوهش سؤال زیر مطرح شد:

عوامل و موانع مؤثر بر میزان مشارکت‌های خیرین (اعم از امور اهدا یا وقف ساختمان، زمین، تجهیزات، منابع و...) در کتابخانه‌های عمومی استان آذربایجان شرقی کدامند؟

1. Ashman
2. Mahmood, Hameed & Haider
3. Lorenze
4. Gaunt
5. Kernochan
6. Bartlett
7. Garczynski
8. Bhati & McDonnel

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش از نظر هدف کاربردی و با روش تحلیل محتوای کیفی از نوع عرفی انجام شد. تحلیل محتوای کیفی روش تحقیقی برای تفسیر ذهنی محتوای داده‌های متنی است که از طریق فرایندهای طبقه‌بندی نظام‌مند، کدگذاری و تم‌سازی یا طراحی الگوهای شناخته‌شده انجام می‌شود. این روش به پژوهشگران امکان می‌دهد تا اصالت و حقیقت داده‌ها را به صورت ذهنی و به روش علمی تفسیر کنند (ایمان و نوشادی، ۱۳۹۰).

مشارکت‌کنندگان پژوهش، تمامی خیرین مشارکت‌کننده در ساخت و تجهیز کتابخانه‌های عمومی استان آذربایجان شرقی بودند. اطلاعات مربوط به خیرین با مراجعه به داده‌های موجود در اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان جمع‌آوری شد. نمونه مورد مطالعه با روش نمونه‌گیری هدفمند ملاک‌مدار با استفاده از دو پیش‌شرط مشارکت در کتابخانه‌سازی یا اهدای تجهیزات و منابع به ارزش صد میلیون ریال و بالاتر و نیز مشارکت در طول سال‌های (۱۳۸۹-۱۴۰۰) انتخاب شد. ۱۱ نمونه از بین ۲۰ خیریه که ملاک‌های مورد نظر پژوهش را داشتند و از شهرستان‌های تبریز، مراغه، آذرشهر، ملکان، بناب، عجب‌شیر، شبستر و جلفا بودند، انتخاب شدند. مصاحبه با شرکت‌کنندگان تا مرحله اشباع نظری انجام شد و علیرغم تکراری بودن داده‌ها از مصاحبه‌نهم، تا مصاحبه ۱۱ ادامه یافت. با توجه به تعداد محدود خیرین در شهرهای مذکور و برای پربار شدن داده‌ها، سعی بر این بود که مصاحبه با تمام خیرین انجام گیرد؛ اما بنا دلایلی چون بیماری خیر، عدم امکان دسترسی، نبود بانک اطلاعاتی جامع از مشخصات کامل و دقیق خیرین کتابخانه‌های عمومی، بی‌علاقگی برخی از خیرین به انجام مصاحبه و ... این امکان مهیا نشد. برای گردآوری داده‌ها، از مصاحبه نیمه‌ساختاریافته استفاده شد. در تدوین سؤالات و چارچوب اصلی مصاحبه از مطالعات کتابخانه‌ای، بررسی مبانی نظری موجود و مشاوره پژوهشگران همکار با یکدیگر استفاده شد. به علت شیوع بیماری کرونا، مصاحبه‌ها به صلاح دید خیرین به صورت حضوری یا تلفنی انجام شد.

در دهه ۱۹۸۰، گوبا و لینکلن^۱ (۱۹۸۹) ماهیت مطالعات کیفی را با ایجاد معیارهایی (مانند اعتبار، انتقال، اعتماد و تأیید) برای اطمینان از دقت پژوهش کیفی تغییر دادند. اعتبار در پژوهش کیفی معادل روایی درونی در پژوهش کمی است که در آن پژوهشگر درصدد اثبات درستی یافته‌هایش است. در این پژوهش به منظور ارزیابی اعتبارپذیری، از راهبردهای درگیری پیوسته و طولانی‌مدت (پایان مصاحبه‌ها زمانی بود که مضامین به جای گسترش، تکرار می‌شدند، یعنی به اشباع نظری می‌رسید)، بازنگری یافته‌ها از سوی مشارکت‌کنندگان و بازبینی همکاران (ممیزی همکاران پژوهش و ممیزی بیرونی) استفاده شد. همچنین مصاحبه‌کننده در طول پژوهش برای اطمینان بیشتر، برداشت خود از مطالب مطرح‌شده را به صورت سؤالی از مشارکت‌کنندگان می‌پرسید. انتقال یا انتقال‌پذیری در پژوهش کیفی، معادل روایی بیرونی در پژوهش کمی است. در پژوهش کیفی، تعیین میزان انتقال‌پذیری پژوهش بر عهده خواننده است. لذا پژوهشگر با توصیف فرایند پژوهش باید تصویر جامع از بافت پژوهش برای خواننده ارائه کند. در پژوهش حاضر، با توصیف دقیق فرایند انجام پژوهش، توصیف شرکت‌کنندگان و انتشار نتایج به خواننده، اطلاعات کافی ارائه می‌شود تا او درباره اهمیت پژوهش تصمیم‌گیری کند. اعتماد در پژوهش کیفی معادل پایایی در پژوهش کمی است. این مفهوم با دو عبارت اتکاپذیری و قابلیت اطمینان نیز بیان می‌شود. اعتمادپذیری به ثبات یافته‌های پژوهش در زمان و شرایط مختلف اشاره دارد. اعتمادپذیری یافته‌ها از طریق توصیف دقیق فرایند گردآوری، تحلیل و ارائه آن به صورت منظم فراهم می‌شود. در پژوهش حاضر، به منظور تحقق اعتمادپذیری، مراحل کدگذاری و چگونگی گردآوری داده‌ها ذکر شده است. تأییدپذیری یا قابلیت تأیید در رویکرد کیفی، جایگزین مفهوم عینیت در رویکرد کمی است. تأییدپذیری در رویکرد کیفی به این معنی است که داده‌ها و تفسیر آن‌ها برآمده از نظر مشارکت‌کنندگان و از سوگیری پژوهشگر دور است. تأییدپذیری در پژوهش از طریق مشارکت دو نفر در بررسی صحت کدهای استخراج‌شده انجام شد. این کدها در دو زمان مختلف بازخوانی، کدگذاری و با کدهای استخراج‌شده قبلی مقایسه شد. به علاوه، تشریح فرایند پژوهش امکان ممیزی آن را توسط خوانندگان فراهم می‌آورد.

به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش، ابتدا مصاحبه‌های ضبط‌شده به صورت مکتوب در آمد. سپس با استفاده از روش تحلیل محتوای کیفی از نوع عرفی، بررسی و مفاهیم اساسی در قالب کدهای معنایی باز به روش دستی استخراج شد. برای رسیدن به مقولات فرعی، مقولات کلی و مؤلفه‌های اصلی، متن مصاحبه‌ها به صورت منظم بررسی و مفاهیم تکراری حذف و مفاهیم مشابه ادغام شد. در مرحله کدگذاری باز، ابتدا داده‌ها به صورت کدهای معنایی درآمدند و سپس با دسته‌بندی آن‌ها، مقولات فرعی، مقولات کلی و در نهایت، مؤلفه‌های اصلی به دست آمد. عنوان مناسب برای مؤلفه‌های اصلی پژوهش با نظر همکاران پژوهش حاضر انتخاب شد. جدول ۱ نمونه تحلیل بخشی از یک مصاحبه تا رسیدن به کدهای معنایی است.

جدول ۱. نمونه تحلیل بخشی از یک مصاحبه تا رسیدن به کدهای معنایی

کدهای معنایی	یافته‌های مصاحبه
<ul style="list-style-type: none"> ● دعوت از خیرین در مراسم‌های مختلف مربوط ● انجام تبلیغات گسترده در زمینه کتابخانه‌های خیر ساز و جذب افراد توانمند ● بروکراسی اداری مانع‌زا ● عدم وجود زیرساخت‌های لازم در کشور ● هزینه غیر قابل پیش بینی مصالح ساختمانی ● ضعف فرهنگی ● نبود روشنگری کافی برای ضرورت نیاز به کتابخانه ● عدم تمایل به ادامه فعالیت ● تفاوت زمینه فعالیت‌های خیر خواهانه در شهرهای مختلف ● جو فرهنگی متفاوت در بین شهرها ● ضرورت اقدامات تسهیلی اولیه توسط نهاد کتابخانه‌ها 	<p>مسئول کتابخانه باید تمامی تلاش خود را برای جذب خیرین با انجام تبلیغات گوناگون مانند دعوت از افرادی که می‌توانند به عنوان خیر عمل کنند جهت تماشای مراسم رونمایی کتابخانه‌های خیر ساز، برگزار جشن‌هایی برای افراد توانمند شهر خود با سخنرانی خیرین موفق کتابخانه‌ها و... انجام دهد.</p> <p>سیستم بروکراسی سنگین اداری دولت بزرگ‌ترین مانع برای کارهای خیرین است.</p> <p>عدم وجود زیرساخت‌های لازم در کشور و مشکلات فرهنگی و مدیریتی، سیستم ناکارآمد دولتی، بلبشوی قیمت مصالح ساختمانی در زمان سخت تحریم‌ها و عدم ثبات قیمت‌ها، زیاده‌خواهی و بد اخلاقی اغلب پیمانکارها، کاغذبازی‌های اداری و وجود برخی عقب‌ماندگی‌های فرهنگی و عدم احساس نیاز و ضرورت در بین برخی مردم عادی موانعی اساسی هستند.</p> <p>باتوجه به موانعی که در این مسیر متحمل شده و ناملایماتی‌هایی که دیده‌ام، فعلاً علاقه و توانی برای ادامه چنین کارهایی در تبریز ندارم</p> <p>به اعتقاد من در برخی شهرها مثل شیراز و اصفهان فاصله بین مردم خیلی کم است و مردم با هم صمیمی‌ترند؛ در حالی که در تبریز این فاصله‌ها به علت افراط و تفریط زیاد شده است.</p> <p>آماده شدن زمین‌های مخصوصی برای ساخت به صورتی که کارهای مربوط به انشعاب‌ها، تسطیح زمین و فاضلاب به صورت کامل انجام گیرد، در سازمان دهی و بهبود جذب خیرین توسط نهاد مؤثر است.</p>

یافته‌های پژوهش

در این بخش ابتدا اطلاعات جمعیت‌شناختی خیرین شرکت‌کننده در مصاحبه و سپس یافته‌های حاصل از مصاحبه‌ها ارائه می‌شود. جدول ۲ اطلاعات جمعیت‌شناختی یازده مشارکت‌کننده را نشان می‌دهد. تمامی مشارکت‌کنندگان مرد بودند؛ تحصیلات یک نفر دکتری، چهار نفر فوق لیسانس، دو نفر لیسانس بود. دو نفر به تحصیلات اشاره نکردند و یک نفر نیز تمایلی به ذکر اطلاعات شخصی نداشت. نوع مشارکت در شکل کتابخانه‌سازی، اهدای زمین، اهدای تجهیزات و اهدای کتاب بود. شش مصاحبه به صورت حضوری و پنج مصاحبه به صورت تلفنی انجام شد. مدت زمان مصاحبه‌ها بین ۷۵ دقیقه تا ۱۸ دقیقه بود؛ مجموع مصاحبه‌های انجام شده ۵۱۰ دقیقه و میانگین هر مصاحبه در حدود ۴۶/۳۶ دقیقه بود.

جدول ۲. مشخصات خیرین شرکت‌کننده در مصاحبه

مصاحبه شونده	تحصیلات	نوع مشارکت	شیوه مصاحبه	تاریخ مصاحبه	مدت مصاحبه به دقیقه
۱	دکتری	کتابخانه‌سازی	حضور	۱۴۰۰/۰۳/۰۹	۷۵
۲	فوق لیسانس	کتابخانه‌سازی	حضور	۱۴۰۰/۰۴/۰۵	۵۰
۳	-	کتابخانه‌سازی	حضور	۱۴۰۰/۰۴/۱۵	۵۱
۴	دیپلم	کتابخانه‌سازی	حضور	۱۴۰۰/۰۵/۰۱	۵۸
۵	لیسانس	کتابخانه‌سازی	تلفنی	۱۴۰۰/۰۵/۲۴	۴۲
۶	فوق لیسانس	اهدای زمین	حضور	۱۴۰۰/۰۷/۱۱	۴۱
۷	عدم تمایل به ذکر	کتابخانه‌سازی	تلفنی	۱۴۰۰/۰۷/۲۲	۵۵
۸	فوق لیسانس	اهدای کتاب و تجهیزات	تلفنی	۱۴۰۰/۰۷/۲۹	۵۵
۹	فوق لیسانس	اهدای تجهیزات	تلفنی	۱۴۰۰/۰۸/۰۳	۴۵
۱۰	لیسانس	اهدای زمین	حضور	۱۴۰۰/۰۷/۱۱	۱۸
۱۱	-	اهدای کتاب و تجهیزات	تلفنی	۱۴۰۰/۰۸/۰۷	۲۰

عوامل و موانع مؤثر بر میزان مشارکت‌های خیرین در کتابخانه‌های عمومی استان آذربایجان شرقی
بر اساس یافته‌های حاصل از مصاحبه‌ها، عوامل و موانع مختلف مؤثر بر مشارکت خیرین در ۸۸ کد معنایی، ۲۰ مقوله فرعی، هفت مقوله کلی و دو مؤلفه اصلی استخراج شد. شواهدی از مصاحبه‌های شرکت‌کنندگان در هفت مقوله کلی در این قسمت ارائه می‌شود.

عملکرد نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در انگیزش خیرین

شفاف‌سازی حساب‌های مالی مربوط به خیرین و اعتمادسازی نسبت به خدمات دریافتی در جذب خیرین مؤثر است. شرکت‌کننده شماره سه می‌گوید:

«در صورتی که اداره کتابخانه‌های عمومی استان بتواند در فرد خیر این اعتماد را افزایش دهد که مبالغ دریافت شده از آن‌ها در چه جاهایی مصرف شده و چه اثراتی داشته است، مطمئنم که افراد زیادی جذب کمک به کتابخانه‌ها می‌شوند. به عبارت دیگر باید در زمینه هزینه‌های مبالغ دریافتی از خیرین شفاف‌سازی صورت گیرد تا اعتماد به این اداره در خیرین افزایش یابد.»
مقایسه عملکرد انجمن خیرین کتابخانه‌ساز با دیگر انجمن‌های فعال می‌تواند در تقویت این انجمن مؤثر باشد. شرکت‌کننده شماره پنج می‌گوید:

«به نظر من فعال شدن انجمن‌های خیرین کتابخانه‌ساز با استفاده از تجارب و عملکرد انجمن‌های خیرین دیگر مؤسسات مانند مدرسه‌ساز، بیمارستان‌ساز و ... می‌تواند بسیار راه‌گشا باشد.»
تبلیغات گسترده و برگزاری دوره‌های آموزشی جذب مشارکت‌های خیرین برای مسئولان کتابخانه‌ها نیز از راهکارهای جذب خیر است. شرکت‌کننده شماره یازده می‌گوید:

«مهم‌ترین عامل برای جذب خیرین تبلیغات گسترده است.»
افزایش منزلت اجتماعی و خدمات رفاهی مسئولان کتابخانه می‌تواند باعث انگیزه بیشتر آن‌ها در جذب خیر باشد. شرکت‌کننده شماره هشت می‌گوید:

«... اگر به مسئولین کتابخانه‌ها ارزش کافی داده شود، این افراد موتور محرکه‌ای خواهند بود که می‌توانند مشارکت‌های خیرین را به سمت و سویی موفق بکشانند.»

عملکرد مسئولین کتابخانه‌های عمومی کشور در انگیزش خیرین

توانایی ارتباط با مسئولان شهر در جذب خیرین مؤثر است. شرکت‌کننده شماره ده می‌گوید:

«در حدود هشت سال قبل مسئول کتابخانه همراه با شورای شهر و مسئول پایگاه بسیج از من دعوت کردند تا در کتابخانه شهرستان حاضر شوم و من نیز دعوتشان را قبول کردم.»
داشتن مهارت‌های جذب خیر در مسئولان کتابخانه در جذب خیر مؤثر است. شرکت‌کننده شماره پنج می‌گوید:

«همان‌طور که می‌دانید مشتری خیر زیاد هست و برای اینکه بتوان او را به سمت کتابخانه‌سازی جذب کرد، باید فرد مسئول بتواند با روابط عمومی بالا و مطرح کردن شرایط موجود و نیاز مبرم در فرد خیر علاقه ایجاد کند.»

کتابخانه‌ها باید مهارت‌های لازم برای حفظ خیرین را داشته باشند. شرکت‌کننده شماره ده می‌گوید:

«بزرگ‌ترین راه برای حفظ خیرین در کتابخانه‌های شهرستان این است که مسئولین کتابخانه‌ها ارتباط خودشان را با خیرین حفظ کنند و با اقداماتی کوچک مثل فرستادن پیام کوتاه یا تماس تلفنی یا در صورت امکان، ملاقات حضوری با خیرین در مناسبت‌های مختلف مثل تبریک اعیاد و ... ارتباط را دوچندان کنند.»

عملکرد حاکمیت و قوانین کشور در انگیزش خیرین

عملکرد حاکمیت و قوانین کشور باید به گونه‌ای باشد که با افزایش تعداد کتابخانه‌ها به رشد فرهنگی کشور کمک

شود؛ این امر می‌تواند انگیزه خیرین برای فعالیت بیشتر در حوزه کتابخانه باشد. شرکت کننده شماره یک می‌گوید:
«در زمان اقامت در تورنتوی کانادا با صحنه جالبی مواجه شدم؛ از محل کار تا منزل، شش کتابخانه عمومی وجود داشت؛ ... در آنجا متوجه شدم که همین وجود مکان‌های فرهنگی متعدد و سرمایه‌گذاری روی فرهنگ نتیجه پیشرفت کشوری مثل کانادا است.»

تأثیر زمینه‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی حاکم بر زندگی خیرین

آموزش فعالیت‌های خیرخواهانه به افراد از خانواده شکل می‌گیرد. شرکت کننده شماره هفت می‌گوید:
«خانواده ما خیلی اهل مطالعه و کتاب خوانی بود. خدایا مرز پدرم ۱۰ هزار جلد کتاب در کتابخانه شخصیشان داشتند که وصیت کرده بودند بعد از ایشان به کتابخانه عمومی اهدا کنم.»

باورهای شخصی خیرین

باورهای فرهنگی چون سودرسانی به جامعه از انگیزه‌های خیرین در انجام کار خیر است. شرکت کننده شماره دو می‌گوید:

«بزرگ‌ترین انگیزه‌های من توان بسترسازی فرهنگی جهت استفاده قشر جوان و نخبه جامعه عنوان کرد.»
همچنین، باورهای شخصیتی چون دریافت لذتی فراتر از لذت‌های دنیوی از انگیزه‌های خیرین برای انجام کار خیر است. شرکت کننده شماره نه می‌گوید:

«این کارها چنان لذتی را در جانم می‌اندازد که با تمام لذت‌های دنیایی قابل معاوضه نیست.»
باورهای دینی و اخلاقی چون زنده نگه داشتن نام والدین از انگیزه‌های خیرین برای انجام کار خیر است. شرکت کننده شماره سه می‌گوید:

«می‌خواستیم کاری در جهت زنده نگه داشتن یاد و خاطر پدر عزیزمان انجام داده باشیم.»

کاستی‌های نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور در انگیزش خیرین

بروکرسی اداری می‌تواند به عنوان مانعی در جذب خیرین کتابخانه باشد. شرکت کننده شماره یک می‌گوید:
«سیستم بروکرسی سنگین اداری، بزرگترین مانع برای کارهای خیرین است.»
نداشتن استقلال مالی مسئولان کتابخانه‌ها می‌تواند از موانع جذب خیرین در کتابخانه باشد. شرکت کننده شماره پنج می‌گوید:

«عدم استقلال مالی مسئولین کتابخانه‌ها بزرگ‌ترین مانع کارهای خیر در کتابخانه‌هاست.»
عدم مدیریت صحیح پروژه در حال اجرای خیر کتابخانه، از موانع جذب خیر و دلسردی خیرین حاضر است. شرکت کننده شماره شش می‌گوید:

«بزرگ‌ترین مانع و مشکل که باعث دلسردی و حتی پشیمانی از اهدای زمین به نهاد کتابخانه‌های عمومی بود، پروسه طولانی تحویل زمین تا مر حله ساخت کتابخانه بود که در حدود بیش از نه سال طول کشید.»

کاستی‌های حاکمیت و قوانین در انگیزش خیرین

کاستی‌های موجود در قوانین مربوط و معافیت‌های مالیاتی از موانع جذب خیر در کتابخانه‌ها می‌تواند باشد. شرکت کننده شماره نه می‌گوید:

«این بند معافیت فقط برای شرکت‌های بازرگانی و مالیات بر درآمد مورد استفاده است؛ ... اگر این ماده قانون به شیوه‌ای اصلاح گردد که تمامی خیرین را پوشش دهد، ... در این صورت بسیار مشوق خواهد بود.»

در جدول ۳، عوامل انگیزشی و موانع جذب خیرین ارائه شده است. مؤلفه عوامل انگیزشی، پنج مقوله کلی دارد که هر یک از مقولات فرعی (مجموعاً ۱۴ مقوله فرعی) تشکیل شده است. مؤلفه موانع جذب خیرین هم از دو مقوله کلی و شش مقوله فرعی تشکیل شده است.

جدول ۳. مقولات فرعی، مقولات کلی و مؤلفه‌های اصلی

مؤلفه‌های اصلی	مقولات کلی	مقولات فرعی
عوامل انگیزشی جذب خیرین	عملکرد نهاد کتابخانه‌ها در انگیزش خیرین	آیین‌نامه و اساسنامه‌ها
		فعال‌سازی انجمن خیرین کتابخانه‌ساز
		تبلیغات، آموزش و تجلیل
عوامل انگیزشی جذب خیرین	عملکرد مسئولان کتابخانه در انگیزش خیرین	حمایت‌های سازمانی از کارکنان
		توانایی ارتباط با مسئولان دولتی
		مهارت‌های جذب خیرین
عوامل انگیزشی جذب خیرین	و حاکمیت در نقش قوانین انگیزش خیرین	مهارت‌های حفظ خیرین
		عملکرد قوانین کشور
		عملکرد حاکمیت
عوامل انگیزشی جذب خیرین	تأثیر زمینه فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی بر انگیزش خیرین	زمینه‌های فرهنگی حاکم بر زندگی خیر
		زمینه‌های اقتصادی و اجتماعی حاکم بر زندگی خیر
		باورهای فرهنگی
عوامل انگیزشی جذب خیرین	باورهای شخصی خیرین	باورهای شخصی
		باورهای دینی و اخلاقی
		موانع بروکراسی اداری
موانع جذب خیرین	کاستی‌های نهاد کتابخانه‌ها در انگیزش خیرین	موانع مالی
		عدم مدیریت صحیح
		ضعف در فرهنگ‌سازی
موانع جذب خیرین	کاستی‌های حاکمیت و قوانین در انگیزش خیرین	کاستی‌های حاکمیت
		کاستی‌های قوانین کشور

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف شناسایی عوامل و موانع مؤثر بر میزان مشارکت خیرین در ساخت و تجهیز کتابخانه‌های عمومی استان آذربایجان شرقی انجام شد. در تحلیل عملکرد نهاد کتابخانه‌ها از این نظر، این نهاد می‌تواند با تقویت انجمن خیرین کتابخانه‌ساز اقدامات اساسی در جذب خیرین کتابخانه‌ساز انجام دهد. گانت (۲۰۰۷) معتقد است انجمن خیرین کتابخانه‌های عمومی در سراسر دنیا می‌توانند کارهای بسیاری برای پرورش روحیه کتابخانه‌ای در خیرین انجام دهند. لازم به ذکر است که علیرغم شکل‌گیری انجمن خیرین کتابخانه‌ساز استان آذربایجان شرقی در سال ۱۳۹۳، فعالیت این انجمن در زمان انجام این پژوهش سازمان‌یافته نبود. نهاد کتابخانه‌ها می‌تواند با انجام اقداماتی چون تقویت احساس مسئولیت و تعهد کاری مسئولان کتابخانه‌ها و برگزاری دوره‌های جذب مشارکت خیرین بر موفقیت مسئولان در این زمینه بیفزاید. از نظر خیرین، نمایش نیازمندی‌های کتابخانه‌های عمومی با استفاده از رسانه‌های مختلف، نمایش و تبلیغ گسترده فعالیت‌های خیرین و حرکت به سمت فرهنگ‌سازی مشارکت در کتابخانه‌سازی، تأثیر عمیقی در انگیزش خیرین خواهد داشت. بارتلت (۲۰۱۸) معتقد است توانایی مدیران

کتابخانه برای نشان دادن ارزش کلی کتابخانه در جامعه هدف، کلید جذب سرمایه و موفقیت در توسعه است. همچنین تجلیل از خیرین و شناسایی راه‌های مؤثر و مورد علاقه مختص هر کدام از خیرین در فرآیند جذب و تداوم مشارکت‌شان بسیار اثرگذار است. از نظر لورنزن (۲۰۱۰)، وقتی قدردانی از هدایا و کمک‌های خیرین به نحوی باشد که فرد خیر به آن معتقد باشد و بخواهد با آن شناخته‌شود، درازمدت احساسی خوشایند به او می‌بخشد.

یافته‌های حاصل از عملکرد نهاد کتابخانه‌ها در انگیزش خیرین مانند تبلیغات و افزایش تأثیرگذاری کتابخانه در جامعه، ارتقای جایگاه کتاب و کتابخانه، بسترسازی برای عادت به مطالعه، برنامه‌ریزی منظم برای جذب خیرین با نتایج پژوهش منصوری و سلیمیان‌ریزی (۱۳۹۸)، در رابطه با فعال‌سازی انجمن خیرین کتابخانه‌ساز، تبلیغات گسترده و همچنین اعتمادسازی در خیرین نسبت به خدمات دریافتی با نتایج پژوهش پیمانخواه و همکاران (۱۳۹۶)، در زمینه فعال‌سازی انجمن خیرین کتابخانه‌ساز، تبلیغات برای فرهنگ‌سازی مشارکت، برگزاری دوره‌های آموزشی جذب مشارکت‌های خیرین برای مسئولان کتابخانه‌ها با نتایج شهریاری (۱۳۹۴) و خندان و سالاری (۱۳۹۶)، در تبلیغات گسترده فعالیت‌های خیرین کتابخانه‌ساز با نتایج بریور (۱۹۶۱)، در برگزاری دوره‌های آموزشی جذب مشارکت‌های خیرین برای مسئولان کتابخانه‌ها با نتایج پژوهش کرامپتن (۲۰۱۶)، و در فعال‌سازی انجمن خیرین کتابخانه‌ساز با نتایج پژوهش کرنوچان (۲۰۱۶) همسو است.

در تحلیل عملکرد مسئولان کتابخانه‌ها برای انگیزش خیرین می‌توان به توانایی ارتباط با مسئولان دولتی، مهارت‌های جذب خیرین و مهارت‌های حفظ خیرین اشاره کرد. مسئولان کتابخانه‌ها با استمداد از شوراها و دیگر مسئولان شهر می‌توانند افراد خیر را شناسایی کنند که این امر مستلزم حفظ ارتباط مستمر با مسئولان شهر است. همچنین ارتباط مؤثر مسئولان کتابخانه‌ها با سایر اقشار جامعه، شناسایی و ارتباط با افراد توانمند داخل و خارج از کشور همراه با انعکاس آشکار مشکلات و کاستی‌های کتابخانه بر میزان آگاهی‌بخشی در خیرین و برانگیختن انگیزه خیرخواهی‌شان تأثیرگذار است. دعوت و ترغیب کارخانه‌داران برای مشارکت در کتابخانه‌سازی و معرفی قانون معافیت مالیاتی در راستای انگیزه‌بخشی به افراد توانمند برای مشارکت در ساخت و تجهیز کتابخانه‌های عمومی از عملکردهای مثبت مسئولان کتابخانه‌ها می‌تواند باشد. به علاوه، مسئولان کتابخانه‌ها باید اقداماتی انجام دهند که خیرین موجود کتابخانه و به عبارتی، وفاداری خیرین نسبت به کتابخانه حفظ شود. به عنوان مثال، برگزاری مراسم قدردانی از خیرین و سایر مراسم‌های فرهنگی در کتابخانه یا مکانی دیگر (همراه با تدارک برنامه بازدید از کتابخانه) در جلب حمایت خیر و گسترش فرهنگ کتابخانه‌سازی می‌تواند مؤثر باشد. از نظر لورنزن (۲۰۱۰)، گوش دادن به سخنان خیرین علاوه بر جذب مشارکت‌های خیرخواهانه، سبب می‌شود تا این افراد احساس خوبی نسبت به کارهای خیر قبلی داشته باشند.

در زمینه یافته‌های مربوط به عملکرد مسئولان کتابخانه‌ها، دعوت و ترغیب کارخانه‌داران برای مشارکت در کتابخانه‌سازی و بهره‌مندی از معافیت مالیاتی، برگزاری مراسم‌های مختلف به جهت جذب افراد توانمند با نتایج پژوهش بریور (۱۹۶۱)، شناسایی و ارتباط با افراد توانمند داخل و خارج از کشور، نمایش مشکلات و کاستی‌های کتابخانه، استمداد از دیگر سازمان‌ها به جهت ارتقای آگاهی افراد توانمند از نیازمندی‌های کتابخانه با نتایج پژوهش شهریاری (۱۳۹۴)، در زمینه شناسایی و ارتباط با خیرین و افزایش آگاهی خیرین، تداوم روابط مسئولان با خیرین و بهره‌گیری از فرصت‌های کوچک جهت حفظ ارتباط با نتایج پژوهش خندان و سالاری (۱۳۹۶)، در نمایش مشکلات و کاستی‌های کتابخانه، افزایش آگاهی خیرین از کاستی‌ها و برانگیختن انگیزه خیرخواهی در خیرین، همگام ساختن خدمات کتابخانه با نیازهای جامعه، تداوم روابط مسئولان با خیرین و بهره‌گیری از فرصت‌های کوچک جهت حفظ ارتباط با نتایج پژوهش موتوار (۲۰۱۸)، در افزایش آگاهی خیرین از کاستی‌ها و برانگیختن انگیزه خیرخواهی در خیرین، پیگیری سهولت‌بخشی به فعالیت‌های خیرین با نتایج پژوهش منصوری و سلیمیان‌ریزی (۱۳۹۸) هم‌راستا است. نیز همسو با پژوهش حاضر، پژوهش‌های پیشین (شویرتلیچ، ۲۰۱۶؛ کرنوچان، ۲۰۱۶؛ موتوار، ۲۰۱۸) بر نقش مسئولان کتابخانه‌های عمومی به عنوان راهبران جذب مشارکت‌های مردمی در کتابخانه‌ها تأکید کرده‌اند. تفسیر کلی این نتایج، حاکی از تأثیر مهم عملکرد مسئولان کتابخانه‌ها و راهکارهای آنان در فرایند جذب خیرین است. به عنوان مثال، برنامه‌ریزی دقیق مسئولان کتابخانه‌ها برای دعوت و ترغیب کارخانه‌داران در استفاده

از معافیت مالیاتی ماده ۱۷۲ قانون اساسی برای گسترش و تجهیز کتابخانه‌های عمومی، گامی بسیار اساسی است. در تحلیل عملکرد حاکمیت در انگیزش خیرین باید تأکید کرد که عملکرد حاکمیت در جذب مشارکت برای توسعه اماکن فرهنگی و آموزشی بسیار ضروری است. توسعه فرهنگی به واسطه تأثیری که بر دیگر ابعاد توسعه دارد، اگر از سوی حاکمیت در اولویت قرار گیرد، منجر به رشد کتابخانه‌ها به عنوان مراکز توسعه فرهنگی می‌شود. حذف ارزش افزوده تجهیزات مورد نیاز خیرین از دیگر کارکردهای مهم حاکمیت برای گسترش مشارکت‌های خیرین در توسعه کشور است. اصلاح و شفاف‌سازی قانون معافیت مالیاتی، ایجاد تسهیلات قانونی برای مشارکت‌های خیر خواهانه و اعطای امتیازهایی برای تشویق خیرین در این خصوص مؤثر خواهد بود. یافته‌های عملکرد حاکمیت و قوانین در انگیزش خیرین در زمینه اعطای امتیازهایی جهت تشویق خیرین تا حدودی با نتایج پژوهش شهر یاری (۱۳۹۴) همسوست. لازم به ذکر است که در خصوص راهکارهای مطرح شده دیگر برای بهبود عملکرد حاکمیت، در سایر پژوهش‌ها موارد مشابهی یافت نشد. به نظر می‌رسد این موارد یافته‌های جدیدی در این خصوص باشند.

در تحلیل باورهای شخصی خیرین می‌توان گفت که باورهای هر شخص در چگونگی عملکرد و رفتارهایش تأثیر فوق العاده‌ای دارد. باورهای شخصی خیرین شامل باورهای فرهنگی، شخصیتی، دینی و اخلاقی است. باور به اهمیت فرهنگ در توسعه کشورها، داشتن دغدغه تربیت فرهنگی نسل بعد، انگیزه ارتقای خدمات محل زادگاه برای مردم جامعه، انگیزه خیر خواهی و سودرسانی به جامعه و در کل، احساس وظیفه شهروندی از عواملی اساسی در انگیزش خیرین در این پژوهش بود. از باورهای شخصیتی مؤثر بر عملکرد خیرین در فعالیت‌های خیر خواهانه می‌توان احساس دین نسبت به مردم، محل زادگاه، باقی گذاشتن میراثی ماندگار از خود، دریافت لذتی فراتر از لذت‌های دنیوی و خدمات دریافتی از کتابخانه‌ها را ذکر کرد. باورهای دینی و اخلاقی از جمله عواملی هستند که انگیزه خیرین برای مشارکت در فعالیت‌های خیر خواهانه را تقویت می‌کنند. داشتن انگیزه الهی، باورها و اعتقادات دینی و احساس دین نسبت به نعمت‌های الهی، زنده نگه داشتن نام والدین و احسان در حق والدین متوفی نیز از انگیزه‌های خیرین کتابخانه‌ساز بود. یافته‌های این پژوهش در باورهای شخصی خیرین در برخی موارد مانند، انگیزه ناشی از آرزوهای دوران کودکی، دریافت لذتی فراتر از لذت‌های دنیوی، باورها و اعتقادات دینی، و برخورداری از فضایل اخلاقی با نتایج پژوهش منصور و سلیمیان ریزی (۱۳۹۸)، در زمینه باورهای فرهنگی، باورها و اعتقادات دینی، و زنده نگه داشتن نام والدین با نتایج پژوهش پیمانخواه و همکاران (۱۳۹۶)، و در زمینه باورها و اعتقادات دینی، انگیزه خیر خواهی و سودرسانی به جامعه با نتایج پژوهش شهر یاری (۱۳۹۴) همسوست. کوهی رستمی و همکاران (۲۰۲۲) نیز عوامل فرهنگی (مثل باورهای خیرین، توصیه اسلام، توسعه فرهنگ کتاب خوانی و ...) را از مهم‌ترین عامل مشارکت در کتابخانه ذکر کرده‌اند.

زمینه‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی حاکم بر زندگی خیرین و شرایط محیطی که در آن زیسته‌اند، می‌تواند بر میزان مشارکت خیر خواهانه آن‌ها تأثیرگذار باشد. بر اساس یافته‌ها، تجربه خیرین از محرومیت خدمات کتابخانه در دوران کودکی یا تجربه‌ی زیستن در جوامع مدرن به این مقوله مربوط می‌شود. آموزش فعالیت‌های خیر خواهانه توسط والدین نیز از عوامل انگیزش خیرین برای مشارکت در کارهای خیر خواهانه است. مطالعه حاضر در تأثیر زمینه‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی حاکم بر زندگی خیرین در انگیزش آن‌ها به مطالعه مشابه دست نیافت. به نظر می‌رسد انگیزش خیرین در بیشتر موارد بر خاسته از باورهای شخصی یا زمینه‌های فرهنگی باشد که در آن رشد یافته‌اند. در بیشتر مصاحبه‌های این پژوهش، خیرین بر علاقه‌مندی و مشارکت خود جوش برای رفع مشکلات و کاستی‌های کتابخانه‌های عمومی تأکید داشتند. با تأمل در این سخن، شاید بتوان گفت باورهای شخصی خیرین و زمینه‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی بیشترین تأثیر را بر انگیزش خیرین داشته‌اند.

از موانع جذب خیرین کتابخانه، کاستی‌های نهاد کتابخانه‌ها و کاستی‌های حاکمیت و قوانین بود. بروکراسی اداری، موانع مالی، عدم مدیریت صحیح و ضعف در فرهنگ‌سازی از کاستی‌های نهاد کتابخانه‌ها در انگیزش خیرین است. بروکراسی اداری باعث خستگی بسیاری از خیرین در ابتدای مسیر می‌شود و از توان آن‌ها برای ادامه راه می‌کاهد. به علاوه، نداشتن استقلال مالی مسئولان کتابخانه‌ها در برداشت از حساب بانکی کتابخانه، کندی

پیشرفت پروژه‌ها، فعالیت غیراثر بخش انجمن خیرین کتابخانه‌ساز، و ضعف در مدیریت خیرین کتابخانه از جمله عللی هستند که باعث کاهش اقبال خیرین می‌شود. یافته‌های مربوط به کاستی‌های نهاد کتابخانه‌ها در زمینه بروکراسی اداری مانع‌زا، طولانی بودن گردش کار اداری، و نبود روشننگری کافی برای ضرورت نیاز به کتابخانه‌ها با نتایج پژوهش‌های منصوری و سلیمیان‌ریزی (۱۳۹۸)، پیمانخواه و همکاران (۱۳۹۶)، و شهریاری (۱۳۹۴) همسوست. تکرار این کاستی‌ها در مطالعات مذکور حاکی از اهمیت موانع مطرح‌شده است.

از کاستی‌های حاکمیت و قوانین در انگیزش خیرین می‌توان به ضعف عملکرد حاکمیت در مشوق‌سازی برای خیرین و ضعف قانون معافیت مالیاتی، نبود زیرساخت‌های لازم در کشور، هزینه غیرقابل پیش‌بینی مصالح ساختمانی، قوانین دست‌وپاگیر اداری، اخذ مجوزهای مختلف، ثبات نداشتن قیمت‌ها و ضعف فرهنگی جامعه اشاره کرد. به علاوه، به دلیل مشکلات اقتصادی، برخی از خیرین مصاحبه‌شونده اولویت فعلی فعالیت‌های خیرخواهانه خود را برآوردن نیازهای اولیه مردم و خود عنوان کردند. به نظر می‌رسد یافته‌های مربوط به کاستی‌های حاکمیت و قوانین، در پژوهش‌های پیشین، چندان مورد توجه قرار نگرفته‌اند و یافته‌ها فقط در مورد نابسامانی وضعیت اقتصادی با نتایج پژوهش شهریاری (۱۳۹۴) و ایشمان (۲۰۰۲) و در زمینه اخذ مجوزهای مختلف برای هر کاری با نتایج پژوهش منصوری و سلیمیان‌ریزی (۱۳۹۸) همسوست. به نظر می‌رسد توجه و تأکید سازمان‌هایی که در صدد جذب خیر هستند باید بر رفع مشکلات و کاستی‌های مربوط به حاکمیت و قوانین از سوی دولت‌ها و مجلس شورای اسلامی باشد. در جمع‌بندی کلی از موانع موجود در جذب خیرین، شاید مهم‌ترین کاستی نهاد کتابخانه‌ها «نبود روشننگری کافی برای ضرورت نیاز به کتابخانه» باشد. نهاد کتابخانه‌ها باید با انجام تبلیغات گسترده از فعالیت‌های کتابخانه‌ها، همسو کردن خدمات خود با نیاز جامعه، نیاز به وجود کتابخانه‌ها و اهمیت آن را در جامعه نهادینه کند. همچنین در زمینه کاستی‌های حاکمیت و قوانین، به نظر می‌رسد مهم‌ترین مانع «نابسامانی وضعیت اقتصادی و اولویت برآوردن نیازهای اولیه مردم» باشد؛ لذا تا وضعیت اقتصادی مردم و شرایط حاکم بر جامعه ساماندهی نشود، مشکلات جذب مشارکت خیرین در سازمان‌های مشارکت‌جو همانند نهاد کتابخانه‌ها به قوت خود باقی است.

براساس یافته‌های پژوهش پیشنهادهای کاربردی زیر ارائه می‌شود.

■ تقویت قوانین ترغیب‌کننده خیرین و بهره‌مندی از قانون معافیت مالیاتی برای تمامی افراد خیر حقیقی و حقوقی.

■ حمایت نهاد کتابخانه‌ها از پژوهشگران برای پژوهش بیشتر در زمینه عوامل مؤثر بر میزان جذب خیرین در کتابخانه‌های عمومی کشور.

■ بهبود عملکرد نهاد در برخورد با مسئولان کتابخانه‌ها، تشویق و ترغیب آن‌ها برای حرکتی فعالانه در این مسیر.

■ رفع موانع موجود در مسیر پروژه‌های خیرساز و حمایت از خیرین.

■ بهبود عملکرد نهاد در جهت بهبود فرهنگ کتاب و کتاب‌خوانی و برانگیختن احساس نیاز به وجود و توسعه کتابخانه‌های عمومی با برگزاری برنامه‌ها و کلاس‌های خلاقانه

براساس یافته‌های پژوهش پیشنهادهای زیر برای پژوهش‌های آینده ارائه می‌شود.

■ انجام پژوهش در خصوص نقش زمینه‌های فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی حاکم بر زندگی خیرین کتابخانه‌ساز در انگیزش آن‌ها.

■ انجام پژوهش‌های کمی و کیفی مشابه در استان‌های دیگر.

■ انجام مطالعه تطبیقی در باب میزان مشارکت خیرین در ساخت و تجهیز کتابخانه‌های عمومی استان‌های مختلف کشور.

■ انجام مطالعه تطبیقی در راستای بررسی عملکرد حاکمیت و قوانین ایران با دیگر کشورها به منظور وضع قوانین ترغیب‌کننده و اصلاح و تقویت قوانین.

ملاحظات اخلاقی

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان این مقاله تعارض منافع ندارد.

منبع حمایت‌کننده

بنا بر اظهار نویسندگان منبع حمایت‌کننده مالی گزارش نشده است. این مقاله مستخرج از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول و به راهنمایی نویسندگان دوم و مشاوره نویسنده سوم در دانشگاه شهید مدنی آذربایجان انجام و دفاع شده است و از حمایت معنوی آن دانشگاه برخوردار است.

سپاسگزاری

از مشارکت کنندگان در پژوهش برای مصاحبه سپاسگزاری می‌شود.

منابع

- آقابابا، سارا (۱۳۹۷، دی). تحلیل جلب در حوزه سلامت مشارکت خیرین. مقاله ارائه شده در دومین همایش ملی خیر ماندگار، تهران، بازیابی شده از <https://civilica.com/doc/954415>
- اسدی جنتی، نرگس؛ علی محمدزاده، خلیل؛ حسینی، مجتبی؛ ماهر، علی؛ و بهادری، محمدکریم (۱۳۹۹). موانع و مشکلات مشارکت کارا و اثربخش خیرین در حوزه سلامت. مجله بیمه سلامت ایران، ۳(۱)، ۴۳-۵۰.
- ایمان، محمدتقی و نوشادی، محمودرضا (۱۳۹۰). تحلیل محتوای کیفی. پژوهش، ۳(۲)، ۱۵-۴۴.
- پیمانخواه، مطهره؛ خراسانی، محبوبه؛ و روفی، قاسم (۱۳۹۶، آذر). نقش و تأثیر ارتباط با خیرین در جذب کمک‌های مردمی جهت ساخت و ارتقای کتابخانه‌های عمومی استان سمنان. مقاله ارائه شده در همایش ملی مهارت‌های ارتباطی کتابداران، اصفهان، بازیابی شده از <https://elmnet.ir/article/21020501-52961>
- خندان، زهرا و سالاری، محمود (۱۳۹۶). شناسایی عوامل مؤثر ارتباط با خیرین و موانع آن در کتابخانه‌های عمومی خراسان رضوی. مقاله ارائه شده در همایش ملی مهارت‌های ارتباطی کتابداران، اصفهان، بازیابی شده از <https://elmnet.ir/article/21014284-46693>
- دلاور، علی؛ شعبانی، زهرا؛ کریمی، یوسف؛ و درتاج، فریبرز (۱۳۹۵). تبیین عوامل روان‌شناختی و اجتماعی بر نوع دوستی خیرین مدرسه‌ساز. فصلنامه روان‌شناسی تربیتی، ۱۲(۳۹)، ۴۵-۷۹.
- رشیدآبادی، زکیه؛ علمیه، ماندانا؛ و نصیری‌افراپی، عدرا (۱۳۹۷، دی). بررسی انگاره‌های ذهنی خیرین. مقاله ارائه شده در دومین همایش ملی خیر ماندگار (مطالعه و ارزیابی امور خیر در ایران با تمرکز بر چالش‌های نیکوکاری در ایران امروز)، تهران، بازیابی شده از <https://civilica.com/doc/954433>
- شعبانی، زهرا (۱۳۹۳). تبیین مدل نوع دوستی خیرین مدرسه‌ساز در ده سال اخیر. تربیت اسلامی، ۹(۱۹)، ۶۷-۹۴.
- شفیعی‌نیکابادی، محسن و رضویان، بهنام (۱۳۹۶). رتبه‌بندی شاخص‌های مؤثر بر وفاداری نیکوکاران در موسسات خیریه ایران با استفاده از دلفی فازی و روش معادلات ساختاری تفسیری. مجله مطالعات توسعه اجتماعی فرهنگی، ۶(۳)، ۵۹-۷۹.
- شهریاری، امیرعطا (۱۳۹۴). بررسی عوامل مؤثر بر جذب مشارکت‌های مردمی در کتابخانه‌های عمومی شهر مشهد (پایان‌نامه کارشناسی ارشد). دانشگاه بین‌المللی امام رضا علیه‌السلام، مشهد. بازیابی شده از <https://ganj.irandoc.ac.ir>
- عبدی، مصطفی و کاوسی، اسماعیل (۱۳۹۳). طراحی و ارائه الگوی سنجش توسعه فرهنگی در کشور ایران با استفاده از نظریه داده بنیاد. مطالعات توسعه اجتماعی ایران، ۷(۱)، ۹۳-۱۱۰.
- کریمی، صادق؛ فردوسی، محمدحسن؛ اسمعیلی، محسن؛ و رفیعی‌دهبیدی، وحید (۱۴۰۱). طراحی الگوی پارادایمی جذب خیرین در توسعه ورزش. رویکردهای نوین در مدیریت ورزشی، ۱۰(۳۶)، ۱۱۳-۱۳۳.
- کوهی‌رستمی، منصور؛ محمدزاده، فاطمه و عصاره، فریده (۱۴۰۰). شناسایی و رتبه‌بندی موانع جذب و توسعه مشارکت‌های مردمی در کتابخانه‌های عمومی ایران. پژوهشنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی، ۱۱(۲)، ۲۹۱-۳۱۱.
- متین، نعمت‌الله (۱۳۹۰). راه‌های گسترش مشارکت مردم در آموزش و پرورش از دیدگاه خیرین مدرسه‌ساز. تعلیم و تربیت، ۲۷(۱۰۷)، ۱۴۱-۱۵۹.

- مصدق‌راد، علی محمد و احتشامی، فاطمه (۱۳۹۹). تبیین و پیش‌بینی رفتار مشارکت خیرین در نظام سلامت ایران. *مجله تحقیقات نظام سلامت حکیم*. ۲۲ (۴)، ۲۸۴-۲۹۷.
- منصوری، علی و سلیمیان‌ریزی، ملیحه (۱۳۹۸). بررسی عوامل مؤثر بر جذب و توسعه مشارکت‌های خیرین کتابخانه‌ساز. *مطالعات کتابداری و علم اطلاعات*. ۲۶ (۲)، ۱۹-۳۲.
- ناییجی، محمدجواد و غلامی، فاطمه (۱۳۹۵). تأثیر هوش معنوی بر نیت خیرین بیمارستان‌ساز. *مجله بیمارستان*. ۱۵ (۴)، ۷۱-۷۸.
- نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور، اداره کل مشارکت‌ها و شهرداری‌ها. (۱۳۹۲). راهنمای جذب مشارکت‌های مردمی سازمان‌ها و موسسات. ویراست سوم. تهران: نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور.
- هاشم‌زاده، محمدجواد؛ دهقانی‌راینی، حکیمه؛ و نوک‌ریزی، محسن (۱۳۹۴). نقش کتابخانه‌های عمومی شهرستان کرمان در توسعه فرهنگ مطالعه کاربران. *تحقیقات اطلاع‌رسانی و کتابخانه‌های عمومی (پیام کتابخانه)*. ۲۱ (۲)، ۲۲۹-۲۴۶.
- یعقوبی، علی و فرقانی‌اوزرودی، محمدباقر. (۱۴۰۰). شناسایی کارکردهای اجتماعی جذب خیرین در ورزش دانشجویی کشور. *تحلیل‌های جامعه‌شناختی و مدیریتی در ورزش*. ۲ (۶)، ۷۵-۵۵.

References

- Abdi, M., & Kavousy, I. (2015). Designing a Trial Model for Cultural Development in Iran using Grounded Theory. *Journal of Iranian Social Development Studies*, 7(1), 93-110. (in Persian)
- Aghababa, S. (2019). Analysis of attracting the participation of donors in the field of health. Paper presented at the second national conference of lasting goodness. Tehran, retrieved from <https://civilica.com/doc/954415> (in Persian)
- Asadi Janati, N., Alimohammadzade, K., Hosseini, S. M., Maher, A., & Bahadori, M. (2020). Barriers of Efficient and effectiveness participation of Donors in healthcare system, a Qualitative Study. *Iran J Health Insur*, 3(1), 43-50. (in Persian) URL: <http://journal.ihio.gov.ir/article-1-122-fa.html>
- Ashman, A. B. (2002). A comparative examination of public library fundraising. *Public library quarterly*, 21(2), 47-57. https://doi.org/10.1300/J118v21n02_07
- Bartlett, J. A. (2018). New and noteworthy: Philanthropy and libraries. *Library Leadership & Management*, 32(3), 1-4. <https://doi.org/10.5860/llm.v32i3.7315>
- Bhati, A., & McDonnell, D. (2020). Success in an online giving day: The role of social media in fundraising. *Nonprofit and Voluntary Sector Quarterly*. 49(1), 74-92. <https://doi.org/10.1177/0899764019868849>
- Brewer, F. J. (1961). Friends of the library and other benefactors and donors. Illinois: Graduate School of Library and Information Science, University of Illinois at Urbana-Champaign. Retrieved on 17 January 2023 from <https://www.ideals.illinois.edu/items/5921>
- Crumpton, M. A. (2016). Cultivating an organizational effort for development. *The Bottom Line*. 29(2), 97-113. <https://doi.org/10.1108/BL-02-2016-0010>
- Delavar, A., Shabani, Z., karimi, Y., & dortaj, F. (2016). Explaining the Effect of Psycho-Social Factors on the Altruism of Charity School-builders. *Educational Psychology*. 12(39), 45-79. <https://doi: 10.22054/jep.2016.1582>. (in Persian)
- Garczynski, J. (2016). # Donate: the role of social media in academic library fundraising. *The Bottom Line*. 29(2), 60-66. <https://doi.org/10.1108/BL-02-2016-0013>
- Gaunt, H. (2007). 'To do things for the good of others': library philanthropy, William Walker, and the establishment of the Australia collection at the Tasmanian Public Library in the 1920s and 1930s. *The Australian Library Journal*. 56(3-4), 251-264. <https://doi.org/10.1080/00049670.2007.10722421>
- Guba, E., & Lincoln, Y. (1989). *Fourth generation evaluation*. Newbury Park, CA: SAGE
- Hashemzadeh, M.J., Dehghani-Rayeni, H., & Nowkarizi, M. (2016). The role of the public libraries of kerman region in iran on promoting users' reading culture. *Research on Information Science and Public Libraries*. 22(2), 229-246. (in Persian)
- Iman, M.T., & Noshadi, M.R. (2011). *Qualitative Content Analysis, Pazhuhesh*, 2(2), 15-44. Retrieved from <https://ensani.ir/file/download/article/20130115083624-9711-39.pdf>. (in Persian)
- Iran Public Libraries Foundation (2014). *A guide for attracting people's participation in organizations and institutions*. Tehran: Public Libraries Foundation. (in Persian)

- Karami, S., Ferdowsi, M.H., Esmaceli, M. & Rafiee Dehbidi, V. (2022). Designing a paradigm model of attracting donors in sports development. *New Trends in Sport Management*, 10(36), 113-133. (in Persian)
- Kernochan, R. (2016). Fundraising in American Public Libraries: An Overview. *The Serials Librarian*. 71(2), 132-137. <https://doi.org/10.1080/0361526X.2016.1186580>
- Khandan, Z., & Salari, M. (2017). Identifying the effective factors of communication with donors and its obstacles in Razavi Khorasan public libraries. Paper presented at the National conference of communication skills of librarians, Isfahan, retrieved from <https://elmnnet.ir/article/21014284-46693> (in Persian)
- Koohi Roštami, M., Mohamadzadeh, F., & Osareh, F. (2022). Identifying and Ranking the Effective Factors in Attracting and Developing Public Participation in Iranian Public Libraries: Library Donors' Perspective. *International Journal of Information Science and Management*, 20(1), 153-169.
- Koohi Roštam, M., Mohammadzadeh, F., & Osareh, F. (2021). Identifying and Ranking Barriers to Attraction and Development of Public Participation in Public Libraries from Iranian Charity Library Builders' Perspective. *Library and Information Science Research*, 11(2), 291-311. (in Persian)
- Lorenzen, M. (2010). Fund raising for academic libraries: what works, what doesn't?. *Library Philosophy and Practice(e-journal)*, 487. Retrieved from <https://citeseerx.ist.psu.edu>
- Mahmood, K., Hameed, A., & Haider, S. J. (2005). Library fundraising in Pakistan. *Library Management*. 26(8/9), 429-438. <https://doi.org/10.1108/01435120510631729>
- Mansoori, A., & Salimian rezie, M. (2019). Examines the factors of attraction and development of donor's participation in Library building. *Journal of Studies in Library and Information Science*. 11(2), 19-32. (in Persian) [doi: 10.22055/slis.2017.12657](https://doi.org/10.22055/slis.2017.12657)
- Mateen, N. (2011). Ways to expand people's participation in education from the point of view of School builder benefactors. *Journal of Education*, 27(107), 141-159. (in Persian)
- Mosadeghrad, A., & ehteshami, F. (2019). Explaining and Predicting Donors' Participation Behavior in Iranian Health System. *Hakim*. 22(4),284-297. (in Persian) URL: <http://hakim.tums.ac.ir/article-1-1843-fa.html>
- Motewar, N. R. (2018). Fundraising: A Tool for the development of Public Library System. *Knowledge Librarian*. Special Issue, January, 21-24. Retrieved from <http://www.klibjllis.com/sp2018jan4.pdf>
- Naeiji, M. J., & Gholami, F. (2017). Effect of Spiritual Intelligence on Intentions of Hospital-Maker Benefactors. *Jhosp*. 15(4),71-78. (in Persian) URL: <http://jhosp.tums.ac.ir/article-1-5532-fa.html>
- Peymankhah, M., Khorasani, M., & Rufi, Q. (2017). The role and impact of communication with donors in attracting people's help to build and improve public libraries in Semnan province. Paper presented at the National conference of communication skills of librarians, Isfahan, retrieved from <https://elmnnet.ir/article/21020501-52961> (in Persian)
- Rashidabadi, Z., Alimi, M., & Nasiri Afrapi, A. (2019). Examining the mental images of donors. Paper presented at the The second national conference of lasting goodness. Tehran, retrieved from <https://civilica.com/doc/954433> (in Persian)
- Schwirtlich, A.M. (2016). Successful Library Fundraising: Best Practices. *Australian Academic & Research Libraries*, 47(1), 48. <https://doi.org/10.1080/00048623.2016.1162267>
- Shaban, M. (2018). *Introducing of East Azerbaijan library construction Benefactors' association*. Retrieved from <http://infosci.ir> (in Persian)
- Shabani, Z. (2014). The humanitarianism of charity NGOs for school builders in the last decade. *Journal of Islamic Education*, 9(19), 67-94. (in Persian)
- Shafiei Nikabadi, M., & Razaviyan, S. B. (2018). Identification and ranking of effective indicators on the loyalty of the charities in Iranian charities using Fuzzy Delphi and Structural Interpretative Equation. *Journal of Socio-Cultural Development Studies*, 6(3), 59-79. (in Persian)
- Shahriari, A. (2015). *The investigation of Factors affecting the attraction of public participation in Mashhad public libraries* (Master thesis, Imam Reza International University, Iran). Retrieved from <https://ganj.irandoc.ac.ir> (in Persian)
- Yaghobi, A., & Forghani Ozrudi, M. (2021). Identifying Social Products to Attract Donors in University Student Sport in Iran. *Journal of sociological and managerial analysis in sports*, 2(6), 55-75. (in Persian)